

67864

SPIRITULU FAMILIARE

TRADUSU

DIN LINBA ITALIANA

PE

LINBA ROMANA

DE

PETRU LUPULOV.

VIENNA 1855.

CU TIPARIULU MECHITHARISTILORU.

Les âvares ressemblent aux chevaux qui mènent du vin et boivent de l'eau, et aux ânes qui portent de l'or, et mangent de chardons.

Avarii (sgarcitii) sunt asemeni cailoru carii căra vinu si béu apa, si asiniloru carii căra auru, si manca tului.

Moins les hommes sont civilisés, plus il est aisé de les tromper. Chapsal.

Cu catu mai pucinu sunt omenii civilisati, cu atatu mai usioru este ăi insielă.

Son mérite lui a fait des ennemis.

Barth.

Meritulu seu i a facutu lui inimici.

Barth.

859.0-23 (Lupulov, P.)

Catra zelosulu cititoru.

Trei ani trecura asta toamna de candu me aflu in Caransebesiu cá Directore, a le scóleloru natiionali, si din cauza multelor lucruri de cari sum ocupatu, proponendu singuru singurelu totu odata si multele sciintie preparandiali tineriloru Candidati din maritulul c. r. Regimentu Romano-si Illyro-banaticu; pe langa Istoria Cruciatiiloru nu potuii alta carte decatu acésta multu desfatátore chiaru si pentru Teatru multu bineplacuta Commedia tráduce, si este cunoscutu, ce multu ajuta sanatatii a ceti, seu a asculta o intemplantare care producerisu, si aicea cum fura doi insielatori insielati, si pedepsiti, produce unu risu cu totulu inimosu; nu mai pucinu aduce omului aminte, si lu invatia a se feri de insielatiune, a lucra necontentitu, si a se nutri in sudórea faciei sale. — A dá, si a lassà fiesce caruia, ce è alu seu, — mai pre urma, ce tie nu 'ti place, aluia nu face. — Éta intregulu moralu, se cuprinde in acésta Carte.

Citesce o dára cu bucuria. iubite Cititoru! si te folosese de ea, desfatandute, si indreptanduti portarea, iubindu dreptatea, urgisindulacomia, lingu-sirea, si fatiaria. Caci barbatulu sangiuriloru, vicleanu, si lingusitoru scarbosú este innaintea Domnului, si in locásiulu lui va locui celu ce imbla fora prichana, si lucra dreptate, graésce adevverulu in inima sa, acela se va salaslui in muntele celu sfantu al lui. — Citesce acésta Carte care amu traduso eu in

érna acéstá, noptea, pecandu altii dorméu, altii jucáu, si altii in desiértaciuni lumesci sburdandu, se frangéu, si asudau, pana ce nu mai potèu, eu atunci cu musa mea dulciniu me deletámu, consolandume, ca tuturoru amatorilor de cetire, va fi acestu opu teatrale unu nutretiu forte bunu pentru cugetu, si inima; unu conducatoru catra virtute. Unu scutu in contra nelegiuiriloru, ce se facu de ipocriti.

Caransebesiu 10. Martiu 1855.

Petru Lupulov.

Ces. regescu Directóre a Te Scoleloru nationali.

A c t o r i i.

Lucietta, uina (matusia) Toninei si amoresá al lui Panfilio, aventurierulu.

Tonina, nepóta a Luciettei, amores'a al lui.

Carletto.

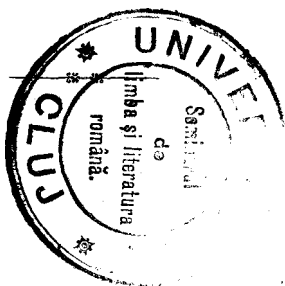
Marina, Camerierá.

Don Truffonio, impostoru.

Doa marturii.

Unu Notariu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Atiunea se reprezintă în Cas'a a Dómnai Lucietta.

Actulu anteiu.

Scena anteia.

Camera cu deschilinite icóne, masutie, scaune, s. a.

Pre masutia unu elopotielu.

Marina si Tonina.

Marina. Intrarea s'a facutu, Domnisióra, fi cu voie buna! acuma se cere curagiu.

Tonina. Itispunu adeveratu; candu cugetediu eu despre acésta a nóstra întreprindere, imi inghicia sangele. Ce va dice lumea de mine, déca se va descoperi acésta fapta?

Mar. Apoi ce gandesci ca va dice? Toti sciu ca Dómnamumá Dumitale ti a fostu destinatu de barbatupre Domnulu Carletto; si ca déca mórtea nu aru fi rapit'ó asia fora veste, Domnulu Carletto asta di aru fi gia barbatulu Dumitale.

Ton. De! taci.... tu faci sa mi se spintece inima, (plange).

Mar. E, lassa ca acuma nu ajuta mai multu plausulu: ci debue sa cugetamu cum sa indreptamu strambatatea, ce vré sa ti faca dómn'a uin'a Dumitale. Nu vedi Dumnéta, ca sá inamoratu de mórte in avanturieriulu acela, carele isi da nume de Cavalieru Panfilio, si se lassa ea orbesce sa o pórté de nasu blastematulu acela de Don Truffonio? Inse eu

sperediu, ca prin óre care a nóstra stratagemma, se voru descoperi tote a le loru blastematii, si Dómn'a uin'a Dumitale va remané desamagita.

Ton. Forte bine, ma eu sum incredintiata, ca si fora stratagemma de a face gaur'a acéa, ceriulu, carele è dreptu, mi aru fi ajutat.

Mar. Iubità mea domnicella. Ceriulu dice: ajutati singuru, apoi iti voi ajutà si eu.

Ton. Ci pote fi ca totu acéa ce face Uina mea, face cu unu cugetu bunu.

Mar. A vre óre cum a costringe o tinera formósa, precum esci Domnia ta; carea a haradítu mai multu de diece mii de ducati, cá sa te retragi din lume; (sa te faci calugharitia) a nu vre ati accordá unu maritissu ce erà ^{gia} incheiatu, si pentru ce tote aceste? Spre a usurpà ereditatea Dumitale, si spre a se marità ea insasi dupa un birbantu. O! ce cugetu bunu!

Ton. In fine eu nu me potu incredintia ca aru fi uina mea atatu de perfida, precum o descrii tu.

Mar. Aici ai Domnia ta dreptu; ce mai multu eu amu o mie de probe, ca a Dumitale parere aru fi cea mai buna. Inse Domnicella mea, candu avemu noi muerile nenorocirea sa fimu orbite de ver' unu birbantu; pe care lu credemu ca aru fi omu de omenie, acestii ne facu sa facemu cele mai mari necuviintie, si au maiestria a ne incredintia, ca faptele nóstre sunt tóte perfecte. De va reesi lovitura, sperediu, ca seraca Domna mea va fi indatorata.

Ton. Inse intreprinderea este periculosa si grea.

Mar. In summa summelor, iubesci Domnia ta pre Domnulu Carletto?

Ton. De lu iubescu! mai multu decatu pre mine insami.

Mar. Doresci Domnia ta curendu a te marità dupa elu?

Ton. Nu negu! inse dorescu asemenea si reputatiunea mea.

Mar. Reputatiunea Dumitale va remané nevatamata, chiaru si atunci anca, déca s'aru descoperi totu. pentru ca intrarea a facuto Sinior Carletto, si a facuto in modulu celu mai onestu a te luva de muiere.

Ton. Ma tocmai intrarea acéa mi face cea mai mare intiparire. Carletto are a se sui pe o scára cá sa intre; ce usioru este sa si rumpa unu picioru?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mar. Nu este atatu de periculosu. Domnulu Carletto este unu june desteptu apoi osservati. (Radica o icóna, dupo care este facuta gaurá). Venindu in lemnaria, se suie pre o masutia, carea è pusa de partea céalalta, si asia intra aici fora nici unu pericolu.

Ton. Eu voiu sa sperediu totu binele, inse mi bate inima.

Mar. E! se cere curagiu.

Ton. Dar spunemi, uiná nu a auditu cumva sgomotulu mare, ce facù Carlette asta nòpte pecandu rupsa didu?

Mar. In adeveru ea audi, ci Domnia ta scii ca amu avutu precautiunea a face trei nopti uná dupa

altá stripetu mare in casa. Dòmna se teme de Spirituri, si nu è pericolu, ca se va sculà din patu. In fie care nópte ma chiematu, ci totu déuna i amu spusu, ca nu se vede nimica. In noptea d' anteu erà sa moru de risu nu alta: amu legatu o sforitia de unu scaunu din Camer'a ei, care sforitia o trageamu, standu eu afara de usia. O Dumnedieule! ce frica mai avù ea! A debuitu sa aprindu lumina: mai pre urma me temeamu, ca va capatà convulsiuni.

Ton. Ah! acèsta è prèmultu.

Mar. A debuitu sa me assurediu cá sa nu se scole din patu, insufflandu'i spaima. In fapta asta nopte audindu ea fracassulu celu mare, erà gata sa turbedie, inse nu aveà curagiulu sa se scóle. Ci apoi i amu datu eu sa intieléga, ca arù fi stripetulu afara la strada, si intr' acéa Domnulu Carletto, Piffete, Paffete, injumatáte de ora terminà lucrarea. Asta diminétia in diori amu acoperitu totu, apoi acuma nici Diavolulu nu pri-cepe ce fù.

Ton. Incetú, éca vine Uiná.

Scena a doa.

Lucietta, si dissele, apoi Carletto dupa icóna.

Lucietta. (catra Marina) Spusu ai sierbului cá sa mérga la Don Truffonio, si sa'i dica, ca lu rogu sa vina la mine mintun cum i va fi cu potentia?

Mar. I amu spusu, stralucita Domna; si Don Truffonio trimissa vorba, ca va fi mintun aicea.

Luc. Si pentru ce numi aduci respunsulu?

Mar. Sa amu értaciune: socoteamu ca insusi sierbulu vi la adusu.

Luc. Si pentru ce stai aici de perdi timpul in flencaniri, si nu te duci la lucrulu teu?

Mar. Amu convenitu aici d'in intemplare cu domnisiora Tonina, am intrebato, de a auditu si domnia ei stripetulu celu mare de asta nópte.

Luc. (catra Tonina) E bine auditu ai tu?

Ton. Amu auditu, Prestralucita, imi pare, si nu 'mi pare, ca s'aru fi facutu in Apotec'a aprobe d' aici.

Mar. Debue, sa fie fostu unulu carele erá impressuratu sa intre in Apotec'a acéa. Dar sa vi spunu adeverulu am vorbitu anca de alta tréba, care è de mái mare importantia.

Luc. Si care è acésta tréba mare?

Mar. Domnisiora Tonina imi dissa, ca sta anca la indoéla intre hotarirea de a se retrage d'in lume, séu sa si iee unu barbatu, si me rugà sa o sfatuescu.

Luc. Ce sfatu iai datu tu?

Mar. I amu spusu, ca in lume sunt mii de vaete, mai virtosu pentru o muiere maritata, ca barbatii seu sunt zelosi, seu sunt plini de vitiuri; ca déca se nascu fii, acestii facu in tr' o suta de moduri sa accrésca chinurile nostre, si amarulu nostru; ca d'in contra in tr' o Manastire sfanta nu are de a se ingriji de nimica, ca se petrece o viatia liniscita; candu suna clopotielulu, se merge la masa: si ca in sfarsitu este cea mai formosa viatia din lume. (Acuma se vede Carletto dupa icóna).

Luc. Vedi fiica mea, o sierba anca distinge binele de reu. Mie nu 'mi giace alta la inima, decatu fericirea tá. Muma ta te lassá sa te mariti dupa sínior Carletto Onesti, carele, precum amu intieles-

su della persone de crediutu, este celu mai mare blastematu, ce se afla in tóta tíera, si carele gia a insielatu maimultu de diece fete. (Carletto face semne).

Mar. Este, este, eu ilu cunosc, ce diece; mai multe de cincidieci: acela è unu birbantu. (Ride ca- tra Carletto)

Ton. Destulu. De mine va fi acéa, ce a hota- ritu Ceriulu.

Luc. Inse trebuie sa te hotaresci fiică mea.

Ton. Eu cugetediu sa facu acéa ce mi a sfa- tuitu Marina.

Luc. Se cade sa te sfatuesci tu si cu Don Truffonio.

Elu è adeveratu unu omu de omenie.

Ton. O, Dómna, m' amu sfatuitu gia.

Luc. E bine, apoi candu te vei hotari?

Ton. Curendu, Domna Uina, mai curendu de- catu ce credeti.

Scena a treia.

Don Truffonio, si dissele.

(Carletto se lasa candu si candu a vede, inse cu cumpatu.)

Truffonio. Préstralucita Dómna Cumatra, Pa- troná mea, Préstralucita Domnisióra Toniná, eu mè inchinu. Addio Marina. Ertátime préstralucita, ca nu amu potutu veni mintun; mi a supravenitu o coprindere mica (Toti correspundu inchinaciunei, éra Ma- rina i saruta man'a).

Luc. Dulcele meu Don Truffonio, me interes- sédia forte multu sa amu o conferintia secreta cu Domnia Ta: ci poftesci mai anteu ciocolata?

Truff. Vi multiamescu, préstralucita, astadi am beuto gia la o alta Patrona buna a mea.

Luc. (catra Marina) Ada doa scaune incoaci, si ducetive amendoa la lucrurile vostre. (Tonina si Marina ésa, éra Lucietta se uita de sunt inchise usile.)

Scena a patra.

Lucietta si Truffonio, si Carletto, carele candu si candu se da a vede.

Lucietta. (Siede, asemenea si Don Truffonio) Domnia ta debue sa scii iubite Don Truffonio, ca gia trei nopti una dupa alta amu auditu eu mare stripetu in Casa. Amu chiebatu totdeuna sierba, si acésta me asigurédia ca nu se vede nimica. Nepót'a crede ca stripetulu s'aru fi facutu de óre cine carele voiá sa intre in Apoteca, inse eu asi jurá, mai virtosu nóptea d'anteiu, ca stripetulu a fostu in propria mea Camera.

Truff. Apoi ce deduce d'áci prestralucitá Domnia Vostra?

Luc. Iti voiu spune. Repaosatulu meu barbatu, carele, astadi è annulu, de candu muri, imi spunéa de multe ori: viatia mea! De voiu morí eu nainte de tine, voiu veni d'in céalalta lume cá sa ti facu o visita: si acuma sintindume attrassa de Cavalerulu Panfilio, nu asi vre... nu asi vre...

Truff. È cu potentia ca o Dáma cá Domnia ta, carea possede atata talentu pote sa créda asia nimicuri, ce iti spussa barbatulu Dumitale? Nu este mai multu in moda a crede in Duchuri; inse candu fan-

tasi'a nostra è infocata, atuncia ni pare a sinti, seu a vedé acéa ce nu è. Eu sciu multe assemeni intemplari, apoi candu sa esaminatu lucrulu bine, s'a aflatu ca erau pisici, seu sioreci, seu alta nebunia. Credeti imi mie, ca nu se afla spirituri, éra mortii nu potu veni sa faca visite celoru vii. Inse de cumva veti sinti de nou óre care lucru, faceti ve curagiu, aprindeti o lumina, mergeti Domnia Vostra singura a vedé; eu ve assigurediu ca veti remané desinsielata.

Luc. Destulu, eu voiu sa credu ca nu va fi mica. Amu inse de a vi impartasi o alta indoéla a meá. Eu amu urmatu sfaturiloru Dumitale a induplecà pe nepota mea cá sa mérga in tr' o Manastire. Cugetandu inse ca acestu sfatu e interressatu, fiindu ca eu cu acésta voiu sa móstenescu averea ei, imi pare ca lucrulu nu é préonestu, cu atatu mai multu de óre ce eu nu amu lipsa de asia ceva.

Truff. Acésta nu è nici unu reu. Ce mai multu! a o induplecà cá sa se retraga din lume, este unu lucru sfantu: si déca domnicella Tonina merge in o Manastire, averea ei prin dreptate partinesce préstralucitei Domniei Vostre. Domniá Vostra préstralucita in asia modu nu o fura della ea.

Luc. Totu este adeveratu. Inse a o asigurà, despre cum Domnia ta mi ai suggeritu, ca Senior Carletto Onesti, carele era destinatu de barbatulu ei, aru fi unu birbantu, pecandu totdéuna amu intielessu a vorbi totu binele despre densulu, si puntulu acesta, spunendu adeverulu, multu 'mi turbura sangele.

Truff. Ti voiu spune dómna mea; nimené e perfectu in lumea acésta, si nimené pote dice, ca

totu acéa ce face, este bine facutu. Se póte pré bine face unu reu micu spre a face din acesta a se nasce unu bine mure. Sa dicemu d. e. ca domnulu Carletto aru fi omu bunu, si ca domnisióra Tonina lu aru crede de birbantu; acésta este nnu reu micu, de unde se nasce, ca desgustata de amorediu, se va retrage din lume, si va meará o viatia sfanta si liniscita, si acésta aru fi in adeveru unu bine mare. Reulu celu micu ce se face canduva, debue sa se resplatésca cu alte fapte bune. d. e. Astadi a fostu la mine o veduva seraca, carea are siese prunci, si n'are pane de mancatu; me a facutu sa versu lacrimi. Me a juratu cá sa 'i aflu ver' unu ajutoriu. Stralucita, eu o recomendu bunatatii dumitale.

Luc. Bine, iubite Don Truffonio, nainte de ce vei plecá, iti voi da trei galbeni cá sa ajuti pe seraca acéa.

Truff. Aceste sunt milostenii; Cerulu éرتا usioru cate o gresiala mica, candu se face atata bine, si nimené scie mai bine decatu mine, ce multu bine faci Domnia ta, pentru ca tóte trecu prin manile mele.

Luc. Domnia ta faci sa me sfiescu catu de multu me laudi. Sa vorbimu altu ceva. Ai vedutu pe Cavaleru Panfilio.

Truff. Asia e Dómna; l' amu intalnitá asta diminétia.

Luc. O're credi ca me iubesce din tota inimá?

Truff. Te-assigurediu, ca e sfasiatu pentru Domnia ta. Vedi acela e Imperatulu onoratiloru.

Luc. 'Mi pare reu, ca nu a adusu carte de recomandatiune, si pentru acéa multi pretindu ca elu aru fi unu Avanturieru.

Truff. Unu avanturieru? Cavalerulu Panfilio unu avanturieru? O comedia! Eu cunoscu pre domnulu tatá lui, si pe dómna muma sa, toemai asia precum amu norocirea a cunosce pe stralucitá Domnia Vostra. Calatorindu catra Roma amu trecutu prin mosiile lni, si amu petrecutu optu dile in Castellulu loru. Mumá lui e nascuta Ducessa: Au mai multu de 20 de cai in Staulu, 6 Camerari, 4 lacai, 12 sierbitori, si ce sciu eu.

Luc. Dar cu tote aceste mai alalta eri l' amu imprumutatu cu 100 galbeni.

Truff. Nu me minunediu, sciu ca astépta o Cambiala mare, carea a intardiatu.

Luc. Apoi asculta ce dicu limbile rele; de una di se vorbé de elu, si o dómna limbuta, Dómná Lucretia Dandoli, dissa, ca scie prébine ca èlu è Avanturieru: ba anca banditu (isgonitu din Patria), si unu omu periculosu.

Truff. Nu cunosci Domnia ta de unde riurescu aceste clevetiri? Cavalerulu Panfilio este unu june formosu, nu se uita la nici un'a decatu numai la Domnia ta, si scii Domnia ta ce face Zavistia?

Luc. Întru adev eru, si eu amu luvato asia: Ah iubite Don Truffonio, eu ti spunu in credintia, ca 'mi place Cavalerulu, sciu ca elu me onorédia, si dorescu sa me maritu dupa densulu, dar totusi nu potu sa me determinu.

Truff. Eu 'ti vorbescu cá unu omu onestu, si cu acéa onóre care'ti aretu. Domnia ta esci in flórea virstei, veduva, si bogáta. Nu sta bine sa traiesci singura. Lumea è lume, si Domnia ta scii ca slabi-

ciunea è mare. Odata ori si candu póte sa esa reu. Domnia ta me pricepi; cununia este renduita della Dumnedieu. Si apoi a formà unu nodu strinsu de dragoste reciproca cu unu june formosu, mi se pare ca nu è lucru greu a se hotari.

Luc. Ah Don Truffonio Domnia ta me strabati la inima. M' amu (sculanduse) determinatu. Da, voiú sa me maritu dupa elu, si catu mai curendu.

Truff. Bravo, sa traiesci: dar in privintia diestrii, cum gandesci sa faci?

Luc. Ce me sfatuiesci?

Truff. Totdéuna este mai bine, cá barbatulu sa chivernisésca averea. Maria ta aru debuì sa 'i dai tote averile a Domnici tale de alatura, apoi Cavalerulu aru debuì sa te assigure cu mosiile sele. Catu mai multa alatura aduce o Dama, atatu mai multa onóre si respectu pote sa céra.

Luc. Me multiamescu, dar te rogu de o gratia.

Truff. Poruncesce 'mi.

Luc. Domnia ta te vei duce la unu Notariu, si vei face Contrattulu. Alatura mea va fi de 50mii de galbeni. Vreu cá astadi, totu sa fie incheiatu, si acéstá spre neplacerea linbiloru rele.

Truff. Déca Domnicella Tonina va merge in ver'o Monastire, voru fi alte 10 mii spre adaugerea Alaturei.

Luc. Prébine,

Truff. Maria ta vei fi sierbita, dar éca, éca Cavalerulu.

Scena a cincea.

Panfilio si disii.

(Lucietta sta cu ochii aplecati.)

Panfilio. Mi ingaduesce Domn'a Lucietta cá sa i sarutu mana? (saruta mana:) Dar ce insemné-dia asia tacuta! (spaimantatu catra Don Truffonio incetu) Cine sa me fie descoperitu.

Truff. Asia, cu totu d'in contra noutati bune.

Luc. Cavalerie, eu te lassu cu Don Truffonio. Elu ti va spune sentiemintele mele.

Panf. Nu, inbita, voiú sa le audu din formosa gur'a a Domnici tale.

Luc. Sum agitata . . . debue sa mi viu in fire . . . Ti va spune Don Truffonio tote . . . In unu minutu voiú fi aici . . . (se duce repede).

Scena a siesa.

Panfilio si Don Truffonio.

Panf. Remani, remani inim'a a inimii mele . . . (se uita sa véda de sunt usile inchuiete).

Ha! ha! ha! ha! (ride) Vei pomeni, seraca mojica, amorea mea.

Truff. Incetu, cá sa nu ne auda nici aerulu. Sa dantiuimu, ca tote mergu minunatu.

Panf. Cum, rogute?

Truff. S'a hotaritu sa se marite dupa Domnia **T a.**

Panf. Bravo, sa traésca.

Truff. Aduce de Alatura 50 mii galbeni, afara de avuti'a Nepotei.

Panf. Forte bine. Si banii gata?

Truff. Ea n'are alt'a decatu numai Obligatiuni, ma totu un'a este, pentru ca potu indata sa se tréca.

Panf. Prébine.

Truff. Socotescu apoi, ca me vei tractà cá unu omu onestu, precum ne amu invoitu.

Panf. Ti amu fagaduitu $\frac{1}{2}$ della unu, si vomu merge d'inpreuna in Svetia.

Truff. Parola.

Panf. Parola. (isi dau mana).

Truff. Incetu, ca vine óre cine.

Scena a sieptea.

Tonina cu o carte in mana, si disii.

Ton. Ertaciune, Domnii mei, nu e aici Uin'a mea?

Truff. Nu, Domnisióra, ea are acuma lucruri mari.

(Tonina in hotarire de a plecà.)

Panf. Remaneti, remaneti putintelu cu noi, Domnisióra Tonino! ce carte aveti in mana?

Ton. O carte de meditatiune.

Panf. Formóse lucruri sunt meditatiunile! si eu asemené compunu meditatiuni.

Ton. Cum Domnulu Cavaleru compune meditatiuni? Nu va poté sa'mi faca gratiá a mi le inpartasi?

Panf. Indáta ce voru fi publicate, ti fagaduiescu ca **Domnia Ta**, vei fi cea d'anteiu carea le va avé.

Truff. Ada rogute, sa vedu **Cartea acéa**.

Ton. **Bucurosu**, (i da **Cartea**) **Titlulu este**.
Fatiaria batjocorita (delusa).

Truff. Cine ti a datu **cartea acésta**?

Ton. Amu capatato della seracá **Muma mea**.

Truff. Ast'a va fi buna **carte**, inse **acéa ce ti amu dato eu**, este mai cuvinciosa pentru o tenera; dupa cum suna **Titlulu**, **cartea acésta** invatia despre **Politica**; ér' nu despre **Moralu**.

Ton. Aveti dreptu, este despre **Politica**.

Panf. **Politica** nu e pentru toti, acést'a face cate odata a judeca reu despre **Aprópele**.

Truff. Si acést'a este unu **pecatu mare**.

Ton. Inse **cartea acést'a** mai virtosu invatia dragostea **catra Aprópele**.

Truff. Pe semne va fi **acéa dragoste catra Aprópele**, ca si **acéa ce avéi catra Domnulu Carletto**? Seraca **faptura**. Erai inamórata in celu mai mare birbantu alu lumii, si erai mai de totu jertfita.

Ton. Don **Truffonio!** scii **Domnia Ta** bine, ca **Domnulu Carletto** este unu birbantu?

Truff. Eu ti spunu **acésta**; elu este celu mai mare birbantu din lume. Ma asia merge lucrulu; se dau feteloru totu feliulu de carti cá sa citésca: apoi nu e de mirare, déca le apuca patimi periculóse, si se acatia de lucruri lumesci.

Ton. Ma, pentru mine Don **Truffonio**, pentru mine lumea a trecut.

Truff. Ai hotaritu dára cá sa mergi in tr' Monastire?

Ton. Si ce mi remane altá sa facu? Déca unu omu onestu precum este Don Truffonio me incredintiadia ca Domnulu Carletto, pre carele eutinému de celu mai onestu in lume, este unu birbantu mare; cum va fi in urma cu ceialalti omeni? Cui voiu poté mai multu sa credu?

Truff. Nimerui, crede mie nimerui.

Ton. Si totusi se dice, ca Domn'a Uina mea va sa se încréda in Domnia Ta.

Truff. Incatu pentru Cavalerulu, este cu totulu altá. Elu este florea virtutii, si déca se va face sa fie Unchiulu Dumitale, va poté sa ti faca forte multu bine.

Panf. Caffé, Ciocolata, Confecturi, Torte, si Pasteturi, va avé Domnisióra Tonina totdeuna de voe.

Ton. Ve multiamescu, cá si candu le asu fi primitu. Ve rogu inse sa mi spuneti iubite Don Truffonio, déca esci Domnia Ta incredintiatu ca pentru noi femeile este mai buna viatia in Monastire, decatu ori care alta viatia, de ce nu sfatuesci si pe uina mea cá sa faca totu acéa? Apoi vomu poté sa ne calugarimu d'inpreuna.

Truff. Ti voiu spune; Uin'a Dumitale este veduva, si Dumnedieu preferédia jertfele curate si nespurcate. Apoi lumea éra are trebuintia de muieri bune: dar inse este mare deschilinire intre bunatate si desevirsiire. Ferice de Domnia Ta, ca alegi calea desevirsiirii. Viatia e scurta, si in adeveru placerile

ei nu meritédia cá sa traésca cineva intreatatia pericoli carii ne inconjóra. Si in fine, a avé multi bani, a mancà bine, balurile, teatrurile, petreckerile, Amorettele, tóte aceste sunt desiértaciuni, cari se impraschie ca fumulu, si nu ne lassa alt'a, decatu caintia, angústii, si dureri.

Panf. Si anca ce dureri! Eu sciu d'in incercare.

Ton. Amu luvatu calea mea, si sperediu ca curendu voiú vedé a passátu vitiulu, si virtutea triumfandu.

Truff. Adeca?

Ton. Eu vorbescu de mine insami, si credu ca amu a lessu calea cea buna.

Truff. Dicandu, catra sfanta Monastire?

Ton. Tocmai asia.

Truff. Brav'a.

Panf. Bravissim'a.

Scena a optá.

Lucietta si disii.

Luc. Ce faci tu aici? (catra Tonina.)

Ton. Amu venitu cá sa vorbescu cu dómn'a Uina mea, si amu aflatu aici pre Cavalerulu cu Don Truffonio, si statému sa ascultu lectiunile si sfaturile Dumnéloru.

Truff. Ea s'a hotaritu cá sa merga iu Monastire.

Luc. Brava, fic'a mea: dute acuma, si remani in Camer'a ta, pentru ca amu multe lucruri.

Ton. (se duce.)

Scena a Noa.

Lucietta, Panfilio, si Don Truffonio.

Luc. Domnule Cavaleru, Don Truffonio iti va fi spusu simtirile mele?

Panf. Dá iubita, mi a spusu. (Se apropia de densa cu rapire,) Nu potu mai bine sa esprimu multamirea mea, decatu cu o imbratiosiare frageda... (o imbratiosiadia.)

Luc. (se apara cu slabiciune) Nu, nu, Cavale-re, anca nu e timpulu.

Truff. E! lassa faca. Presente Medico, nihil nocet. (In presentia Doctorului, nimicu nu vá-tama).

Luc. Acuma fündu ca s'a incheiatu lucrulu, voiu cá sa scie tota lumea. Cavalerulu va veni cu mine sa faca visite la toti amicii, si rudeniile, ér' p a na atunci Don Truffonio, va avé bunatatea sa mérga la unu Notariu, cá sa faca Contractu, si de acuma p a na in doa ore ne vomu vedé.

Truff. Sunt 50 mii de Galbeni cá alatura, nu e asia?

Luc. Asia Domnule.

Truff. Fora de cei, ce sunt a Nepótei?

Luc. Asia Domnule.

Truff. Voiu face tocmai cá sa fie totu assiguratú pe pamenturile Cavalerului.

Panf. Amu datu lui Don Truffonio Not'a pamenturiloru cari voru fi de assigurantia.

Luc. Assigurantia mare este mai multu, a sci della Don Truffonio, ca esci omu onestu si bunu.

Elu cunosce anca si pe Domnulu Tat'a Dumitale, si pe Ducess'a a Dumitale Muma.

Panf. Oh Ducessa a mea Muma o sa aiba placere multa, candu va intielege a nostra unire, voi se trimetu anca astadi unu Curieru.

Luc. Aideti, aideti sa facemu aceste visite. (Ara ge clopotielulu.)

Scena a diecea.

Marina si disii.

Luc. Eu me ducu, tu inchide tote usile, si ia séma bine, cá sa nu intre nimené in casa, pana la intorcerea mea.

Mar. Veti fi sierbita. (Se ducu).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scena a unspredecea.

Carletto sta ore catu in osservare, in urma é sa d'in gaura, apoi Tonina, apoi Marina.

Carl. Oh canalii afurisite! In fine v' amu descoperitu. Nu, atata nedreptate nu asu fi creditu! (Se preambla maniosu.)

Ton. Domnule Carletto, afara d'in gaura? Oh Dumnedieule! de aru veni cineva, ce aru fi de noi?

Carl. Nu te teme, scumpa Tonina, toti au esitu, si pana in doa ore nu se voru intorce.

Ton. Dar pentru ce esci asia turburatu?

Carl. Oh! ce mari lucruri, ce mari lucruri intielesiu! ti voru paré ca sunt de necreditu.

Mar. (intra) He! Domnulu Carletto nu perde timpulu seu.

Ton. (catra Marina) Dice ca a intielesu lucruri ce nu sunt de crediutu.

Carl. Nu ve poteti imaginà ce birbanti sunt Cavalerulu acelu suspicatu, si Don Truffonio.

Mar. Pentru mine acésta, nu è nimica nou. Credi Domnia Ta ca asu fi avutu eu rabdare sa facu gaurá acé mare, déca nu asu fi sciutu, ca seráca mea Patrona erá in mani rele, si ca Domn'a Tonina erá jertfita?

Carl. Dar tu nu scii acéa ce sciu eu; aici nu se lucra nimicu mai putinu decatu ca acestii voru sa fure tóta averea a Domnei Lucietta, si a Dumitale (catra Tonina) si in urma sa fuga d'inpreuna.

Mar. O! Domnia Ta scie mai multu decatu mine.

Ton. Cum se póte sa fie in lume glóta atatu de inreutatita? si cum se voru poté împiedicà atatea rele?

Carl. Lassa me pre mine, eu nu desperediu. Nainte de tote debue sa mergu la Domn'a Lucretia Dandoli, carea scie prébine, cine este Cavalerulu acelu suspicatu, dupa acéa debue sa facu pregatirile mele cá sa insielu pre blastematii acestii.

Ton. Dar nu aru fi mai bine sa te intorci indata catra judecatoria?

Carl. Nu, pentru ca s'aru primejdui prémultu Domná Lucietta, si in urma, totdeuna este timpu pentru acést'a.

Mar. Sa lassamu pe Domnulu Carletto. Domnia sa va sci bine acéa ce are sa faca. O binecuvéntáta gaur'a acéa! (pléca).

Alu doilea Actu.

Scena anteia.

Lucietta si Panfilio.

Panf. O scumpá mea Socióra, m'asu socoti préfericitu sa te possuadu macár si fora Alatura! Eu nu poftescu altá, decatu numai person'a Dumitale, si calitatile Domniei Tale.

Luc. Scumpe Panfilio, cunoscu inclinarea ce a catra mine. Acéa ce s'a facutu, s'a facutu; sum sigura ca nu voiu avé ocasiuned'a me cai; apoi dica lumea totu ce va voi.

Panf. Lassa dica, dar noi sa facemu acéa ce se cuvine, si lassa apoi ca va fi bine: nici unulu in lume nu a scapatu de clevetire. Sum inse nerabdatoriu de a te vedé ca esci tóta a mea.

Luc. (Scote o hartie) Éca Contractulu, care mi a datu Don Truffonio, elu va sa vie indata cu Notariulu, si doi Martori, intr atatu noi potemu sa lu subscriemu. (Da Contractu lui Panfilio, carele lu citesee.)

Luc. (trage Clopotielulu.)

Scena a doa.

Marina si disii.

Mar. Ce mi poruncesce Domn'a?

Luc. Ada de scrisu (Marina pleca, apoi se intorce) Déca se va duce Nepótá mea in o monastire, atunci averile ei se voru adauge de Alatura.

Panf. Si eu voiu face sa véda scump'a mea socióra, ca o voiu tractá, cá unu Cavaleru, precum sum.

Mar. Éca de scrisu. (pune Calamarietele pe masa, si se duee.)

Luc. Vino, scumpe Panfilio, sa intarimu nodulu, care ne va face pentru totdeuna fericiti. (Se duce la masa, si se apuca cá sa subscrie.)

Panf. Dar astépta, scumpo, astépta, mi se pare ca debue sa subscriemu Contractu in presentia Notariului, si ai Martoriloru.

Luc. (lassa Contractulu pe Masa, si se misca catra Panfilio.) Nici de cum, acésta nu e de lipsa, numai atatu ca debue in urma sa se citésca Contractulu in presentia loru. Asia amu facutu si cu barbatulu meu celud'anteiu. L'amu fostu subscrisu cu cinci luni nainte de cununie. (pe candu se tiené convorbirea acésta, Carletto radica icóna, ia Contractulu, si pune alta hartie in locu.)

Panf. Me subpunu déca e asia, eu sum mai nerabdatoriu decatú Domnia Ta, o scumpo, ai det sa subscriemu. (Subscriu ambele parti, si Panfilio pune hartia in posiunariu)... Acuma fienducasuntemu mai gata barbatu si muiere, dami o frageda iu-

bratiosiare. (Se întinde că sa o inbratiosiedie.)

Luc. Nu, scumpu meu, nu, astépta ca anca nu è timpulu: (se apara) dar éca Don Truffonio cu Notariulu, si doi Martori.

Scena a treia.

Don Truffonio cu Notariulu, doi Martori,
si disii.

Truff. Acesta este Domnulu Notariu, si acestii sunt Martorii. (infatiosindu'i, si acestii facu inchinatiune.)

Panf. Prébine; éca si Contractulu. Noi l'amu si subscrisu.

Truff. (catra Martori.) Fiii mei, eu v'amu insciintiatu, ca aici se lucrédia despre o cununie între Domnulu Cavaleru Panfilio de Primera, si între nobila femea Domn'a Lucietta de Vacuo nascuta Gratiosa. Aici este Contractulu de Cununia. Domnule Notarie, citește lu. (Lu ia della Panfilio, si lu da Notariului.)

Not. (citesce). „Venindu mi in Cunosciintia,“ ca óre carele Francesco Tartuffo

Panf. Ce e acésta?

Not. (citesce). „este unu birbantu, isgonitu d'in mai multe“ tieri pentru hotii, si blastematii

Panf. O minunea dracului! Ce Comedia e acésta?

(Toti se uita unulu la altulu cu mirare.)

Not. (citesce) „si fündu ca a cutediatu acestá sa aspiredia la Cununi'a a Stralucitei

Pan f. Cum este acestá Contractulu care ti dadù Dómn'a Lucietta?

Not. Éca subscrierea Dumitale. Dar in adeveru acesta nu e Contractulu care eu amu scrisu.

Pan f. Ada incoaci hartüle aceste (Le smulge d'in manile Notariului, si se uita la subscrieri.)

Luc. Dar cum este lucrulu acesta?

Truff. Eu amu incremenitu!

Pan f. (catra Lucietta infuriatu). Acést'a nu e manierá de a te portà. Déca Dumnetà ai avutu ver o endoiala despre person'a mea, debuèa sa mi spuni, dar sa nu me batjocoresci in publicu.

Luc. Dar Domnule Cavaliere, eu juru ca nu sciu nimicá.

Pan f. Cine mi a datu sa subscriu hartí'a acéa infama, in locu de Contractu?

Luc. Ma liniscesce te iubite! Nu ai avutu Domnia Ta insuti in mana, si ai cititu Contractulu?

Pan f. Asia este, nainte inse de alu subscrié, Dumnéta ai schimbatu hartüle, si acuma te prefaci a nu sci nimicá pentru cá mai tare sa me batjocoresci. Sciu pana unde ajunge vicleni'a muieriloru. Dar ti spunu, ca nu mi passa, nici de Dumnéta, nici de banii Dumitale, si ti spunu in fatia tuturoru, ca Dumnéta esci o mojica. (Vre sa plece infuriatu. Notariulu lu apuca de vestimentu).

Pan f. (i da unu pumnu mare). Éca léf'a ta. (se duce).

Not. La judecata, la judecata! (se duce). Martorii (ridu) ha ha ha ha (Ér unulu díce. O ce nunta formósa! O ce nunta formósa! (se ducu).

Scena a patra.

Truffonio si Licietta carea plange.

Truff. Dar cum este Comedia acést'a, si ce póte fi?

Luc. Eu nu sciu nimicá, sciu ca sum o nefericita. (plange).

Truff. Dar ce s'a intemplat?

Luc. Eu avèmu Contractu, care insuti Dumnéta mi dadúsi, l'amu subscrisu, si in urma in locu de Contractu, ésa blastemati'a acéa.

Truff. Dar cine potù sa schimbe hartiile acele?

Luc. Eu nu, in credentia ve spunu.

Truff. Dar nici Cavalerulu. Nu a fostu aicé nimené?

Luc. Nimené pe lume. Ma te assigurediu Don Truffonio, cain cas'a acést'a nu mergu trebile firesce; si stripetele, ce amu auditu in noptile trecute, nu erau ideale.

Truff. Nu se cade sa credemu indata la lucruri ce sunt preste potentia.

Luc. Apoi ce pote dara sa fie?

Truff. Nu pote fi alt'a, decatu ca Notariulu amagitu de ver' unu invidiosu, a schimbatu hartiile, si a falsificatu subscrierile.

Luc. Acésta se pote. Ma intr' atatu iubitulu meu Panfilio a crediutu ca eu asu fi facutu o fapta asia urata; s'a dusu maniosu, si nu va mai vre mai multu sa scie de mine nimicá.

Truff. Lassa, ca déca Domnia Ta préstralucita in tréb'a acést'a esci nevinovata, si déca totu

iubesci pre Cavalerulu, eu credu ca se va indreptá lucrulu.

Luc. De sum nevinovata? Si cine aru poté sa se indoésca? Déca l'iubescu? Lu preiubescu; si in susu de amore, aici se primejduesce onórea mea.

Truff. Déca e asia, eu me fagaduiescu ca voi face cá éra sa ve inpacati.

Luc. O scumpe Don Truffonio, cu catu mai multu me vei indatorá!

Truff. Eu te assuredui préstralucita Dómna, ca si pre mine me boldesce prémultu cá sa inpacu lucrulu acestá.

Luc. E bine dára, dute curendu cá sa desensieli Cavalerulu.

Truff. Dar apoi Dómn'a mea, Domnia Ta scii ca Cavalerulu este incredintiatu, cum ca Domnia Ta insasi i ai fi facutu batjocur'a acestá urata. Asia dára pentru cá sa l'imbunediu debue sa amu o proba in mana.

Luc. Si ce proba potu eu sa dau, déca nu sciu cum s'a intemlatu blastemat'a acést'a?

Truff. Cea mai sigura proba este banii gata. Sciu ca Cavalerulu anca n'a primitu Cambiala (schimbu de banca) cea gróssa care astépta, pentru acéa banii i voru veni tocmai ca o usiurintia, si asia se va mangaia.

Luc. Si catu credi Dumnétà, ca s'aru cadé sa i trimitu?

Truff. Eu credu ca celu putinu aru debuì sa i trimiti trei sute galbeni; unui Cavaleru cá elu nu se póte dá mai putinu.

Luc. Pentru că sa nu se manie, ca eu i trimitu bani; aru poté sa créda ca eu lu tinu de ticălosu: nu aru fi mai bine cá sa i trimitu eu portretulu meu?

Truff. La intemplarea acést'á este mai bine banulu gata. Portretulu se va dá candu va fi facuta pacea.

Luc. Dicandu adevverulu nu amu acuma atatia bani in Casa: inse vino cu mine, cá sa ti dau giuvaericalele mele, cari pretiúescu siese mii Ducati. Te rogu sa le puni in Zalogu, si sa dai trei sute galbeni scumpului meu Pañfilio. Dar mi pare reu, ca Domnia Ta debue sa te incomodedi atata.

Truff. O . . . aideti: assigurediu stralucitá Domniá Vostra ca o facu prébucurosu. (se ducu).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scena a cincea.

Carletto ésa d' in gaura, in urma Marina apoi Tonina.

Car. (se duce la o usia, si chiama). Marina . . . Marina.

Mar. (vine). Domnule Carletto. Mi pare ca tote mergu bine. Amu vediutu pre Cavalerulu ace-la suspicatu cum s'a dussu maniosu, si injurandu cá unu Turcu, mi se pare ca acuma au trecutu tóte.

Carl. Nu, Marina mea, in scurtu o sa se intoarca, lucrulu meu a fostu esitu forte bine, nu numai sa facu, cá sa aparúesca o Copia, carea facéa cunoscutu cine este blastematulu acela. . . . Dar inse in urma ti voiu povesti. Precum ti spuseiu elu se

va întorce. Cáuta tu ver' unu modu cá sa te apropii de elu. (I da unu vascioru). In ap'a acést'a este fosforu. Cáuta sa puni pucintelu in parte in posionarile alu blastematului aceluia, apoi lassa celelalte o sa le facu eu; voi face acéa ce voru aduce inprejurarile intocmai; amu gatitu atatea lucruri, incatu sperediu, ca mi voru esi tóte dupa dorintia.

Mar. Dar ce e fosforulu acestá?

Carl. Feresce te bine, sa nu l'atingi cu manile. Elu este o materia inflacaratóre, care ia focu indata ce ésa d'in apa, si arde unde atinge.

Mar. Bine, ca mi ati sptusu.

Carl. Acuma dute, si trimite mi unu momentu aicea pre scump'a mea Tonina; apoi te uita de cumva aru veni cineva, sa me insciintiedi de vreme.

Mar. Lassa acuma in grij'a mea. (se duce.)

Scena a siesa.

Carletto singuru, apoi **Tonina**.

Carl. (singuru) In adeveru, déca va debuì sa remanu aicea optu dile in gaur'a acéa; o sa insielu pre blastematii aceia in unu modu ori in altulu, si sa desamagescu pre domn'a Lucietta.

Ton. O scumpulu meu Carletto! Cum, Domnia ta ai esitu din gaura?

Carl. Nu te teme, scumpo, déca aru veni cineva, Marina mi va dá de scire.

Ton. Nu poti crede, scumpulu meu, in ce turburare me aflu eu. Me temu ca te va descoperi cine-

va, cum s'aru poté intemplà, déca unulu d'in derénatîi acei doi avendu banuêla aru radicà cadr'a acéa.

Carl. Atunci i aru merge bine, i asu aruncà nisce pulbere in ochi, in catu 15 dile nu va vedé lumin'a.

Ton. Prébine, dar apoi urmarile?

Carl. Apoi atunci me voi duce la judecata, si voi adevèri ca sunt mai rei decatu doi talchari de drumu.

Ton. Dar, scumpe Carletto, de ce nu te duci la judecata, precum ti amu spusu, fora sa faci Scenele aceste, fora sa intri in ver' unu pericolu, si fora sa me bagi pre mine in indoéla? O Dumniedieule! eu sum cufundata tóta in o profunda desperare.

Carl. Dumnétá vorbesci prébine, scumpa Tonino! dar Dumnétá nu cunosci nici patimile, nici reutatea ómeniloru, nici lumea. Sa dicemu ca e bine, cá sa mergu eu acumá la judecata, si sa facu sa inchida pre acei doi birbanti; anteu eu asu pune in suspitiune onórea matusii Dumitale, si o asu face de risu innaintea lumii intregi; a doá ea aru crede ca ei sunt nevinovati; si precum este ea inamorata in derenatulul acela, aru fi in stare sa chieltuésca jurmatate din averea s'a cá sa i slobóda. Advocati nu aru lipsi; si cine scie óre nu cunósce Don Truffonio pre ver' unu judecatoru, carele s'aru la ssa sa se amagésca? Si in fine ce s'aru poté nasce? Acést'a, ca ei aru fi dechiarati de nevinovati, si pre mine m'aru pedepsì cá pre unu clevetitoru. Dar d'in contra déca voi isbutì sa effectuescu, cá sa descopere Dómn'a Lucietta insielaciunea, atunci fora de a face

ver' o sminta innaintea lumii, ea se va mantuì d'in manile loru, apoi noi, apoi noi, scumpo Tonino! vomu fi pentru totdeun'a fericiți, (Marina canta precandu se tiné Scen'a acésta). . . Incetu audu pre Marina cantandu: acest'a este semnulu. (Pléca, si intra curendu in gáura).

Scena a sieptea.

Tonina se pune sa siéda, scóte o carte, si se preface ca citește; in urma vine **Lucietta**.

Luc. Scumpa Tonino! viném u tocmai la tine cá sa ti vorbescu.

Ton. (sculanduse). Ce mi poruncesce Domn'a Matusic'a?

Luc. Asu vré sa sciu hotarirea ta cea de pre urma, de vei sa mergi in Monastire? Tu asia ai spusu, inse vedu ca nu faci nici unu passu cá sa effectuesci chiemarea ta.

Ton. Scumpa Domna Matusia! astadi e cu nepotentia cá sa potu eu sa me hotarescu, ba anca sum mai nehotarita decatu nici odat'a.

Luc. Cum? pentru ce noutatea acést'a?

Ton. Unu visu, unu visu infricosiatu, m'a implutu tóta de frica. Nu va fi jumătate de ora, decandu citém u, si meditám u in Camer'a mea: si fora veste adormiiu. Visáiu, ca scump'a mea Domn'a Matusica fu nepadita de unu reu mare, si ca nencetatu se ingrodia. De ó parte avé unu ursu, si de alta unu lupu, carii voéu sa o manance de via. Eu plangém u, strigám u, si cerém u ajutoriu d'in Ceriu; si éca se

aratà unu Angeru; isgoni ferele acele rele, me lu-
vâ de mana, si mi disse: Matusia ta e mantuita, si
voi veti trai d'inpreuna indestulate si norocite.

Luc. Scumpa Tonino! Don Truffonio m'a as-
siguratu, ca nu debue sa credemu visuriloru. Elu
inse scie prébine sa le esplice, si déca astadi vomu
avé vreme, lu voiù rogà cá sa esplice si pre alu
teu. Dar inse pana atunci tu te ai poté hotarì.

Ton. Nu Dómna Matusica, pentru astadi mi e
cu nepotentia. 'Mi pare totu ca nencetatu asu vedé
ferele acele urate, cari voru sa te manance, si
cum ca asu vedé deodata si pre Angerulu acela
mantuitoru, carele mi da man'a; dar apoi mane,
Dómna matusica, mane me voiù hotarì.

Luc. Bine, de asta di pana mane e pucina des-
chilnire. Acumá dute in Camer'a tá. Eu asteptu
acumá nesce persone aicea, si amu óre cari lucruri.

(Tonina se inchina si pléca.)

Scena a optá.

Lucietta, si in urma **Marina**.

Luc. (suna clopotielulu).

Mar. Ce mi poruncesce Domn'a?

Luc. Marino, spune adevéru. Ai vediutu tu
pre Cavalerulu Panfilio, candu a esitu din Camer'a
acést'a?

Mar. L'amu vediutu préstralucita.

Luc. Ce dicéa?

Mar. Elu ocarà, si dicéa o mie de injuraturi
in contra Domniei Vostre.

Luc. De exemplu: ce dicéa?

Mar. De exemplu dicéa: ca i paréa reu numai pentru ca a fostu batjocoritu de o prósta, si ti dadéa o mie de numiri, cari mi e rusine sa ti le mai spunu.

Luc. Asculta Marino. Totu acéa ce s'a intemplatu a fostu o sminta. Tu sa nu cerci sa spuni ni-merui nimica.

Mar. Dumedíeu sa me ferésca, cá sa vorbescu eu despre lucrurile cari se intempla in casa.

Luc. Dar óre nu scie nimicá despre acést'a Nepóta mea?

Mar. Ea erá in Camer'a sa, nu póte sa fie auditu ceva. In adeveru, Préstralucita, eu compatimescu pre seracá Domnicella Tonina. Ea este asia de buna, fora capriciuri, totdéuna este totu de acéasu umore: mi plange inima, candu gandescu, ca va sa mérga sa vietuésca in Monastire; si nu sciu ce sa dicu: Domni'a Vostra préstralucita se tine de proverbiulu care dice: mai nainte debue sa ingrijimu de noi insine, apoi de ceia lalti.

Luc. Eu nu intielegu céa ce vei sa dici.

Mar. Voiu sa dicu ca préstralucitá Domni'a Vostra gandesce, ca déca Domnisor'a Tonina se va lapadá de lume, ti voru cadé diece bune mii de galbeni.

Luc. Créde mi mie, ca déca altá n'aru fi decatu acést'a, eu nu asu indemná o, ma este o alta imprejurare.

Mar. Sciu si imprejurarea.

Luc. Apoi bine, spune mi curatu, ce gandesci ca este?

Mar. Fiindu ca mi dati voie, voiú spune ca credu, cum ca Domni'a Vostra préstralucita iubescé pre Cavalerulu Panfilio, si ca va sa se marite dupa densulu.

Luc. Si ce ai gandì, déca s'aru face un'a cá acéstá?

Mar. Asu gandì, ca Domnia Vóstra préstralucita aru fi prébuna. Eu sum o sierba seráca, inse nu asu vré pre unu omu, carele aru fi fostu in stare sa me maltratedie in modulu acela.

Luc. Bine, inse debue sa scii ca semnele erau in contra mea: fiesce carele este subpusu ver'unui momentu de trasportu, si de manie; debue sa scimu a compatimì. Ma ia sém'a bine, Marino, nu vorbì despre acéstá nimerui.

Mar. O! nu ve temeti.

Luc. Vino cu mine; voiú sa ti daruescu unu vestimentu formosu.

Mar. Préstralucit'a, mi face o gratia, ca tocmai mi e de trebuintia, (se ducu d'inpreuna).

Scena a noá.

Carletto se uita afar' d'in gaura, cautandu sa ésa: aude ca vine óre cine si indata se retrage. **Don Truffonio, si Panfilio** in vestimentu de calatoria.

Truff. (dupa ce a privitu bine ca nu è nime-né). Tiene te in modulu dupa cum ne amu invoitu.

Panf. Lássa numai pre mine.

Truff. Dar apoi jumatáte pre unulu.

Panf. Ah iubite Truffonio! jumatátea acéa pre unulu mi ai spusu de o mie de ori; acést'a se intielege.

Truff. Nu te turburà, aceste sunt lucruri cari nici odata nu se potu d'in destulu recomandà.

Panf. Incetú, éca t'o ca vine.

Scena a diecea.

Lucietta si disii.

Truff. Cu mare ostenéla amu induplecatu pre Domnulu Cavaleru cá sa vina la Domni'a Vostra préstralucita. . . Éca acei 300 de galbeni, elu nu vá nici decum sa i priimésca.

Luc. Nu amu spusu eu, ca Cavalerulu nu se va multiamì cá sa priimésca banii gata?

Panf. In adeveru n'amu trebuintia de banii Dumitale: dar cu tóte aceste cá sa ti aretu aplecarea mea i asu fi priimitu; déca nu asu fi incredintiatu, ca ai vrutu sa ti bati jocu de mine schimbandu Contractulu de casatoria cu hartiile acele batjocoritore.

Luc. Dar este cu potentia, Domnule Cavaleru, cá sa poti crede un'a asia négra necredintia?

Truff. Eu nu intru in Istoriá acéstá. Ve lássu singuri, cá sa ve poteti intielege mai bine.

Luc. Jubite Don Truffonio, te rogu, intorcete curendu.

Truff. Nu me ducu departe, nu. (se duce).

Scena a unspredeieca.

Panfilio si Lucietta.

Panf. Dómna Lucietta sa vorbimu cu sinceritate si marturisesce mi adeverulu, cum, si pentru ce ai schimbatu harti'á acéa?

Luc. Ma iubite Panfilio! pre semne Domni'a Ta ai placere sa me superi.

Panf. Má Dómna, noi eramu singuri; Contractu l'avuiu in mana, si l'citiiu. Domni'a Ta mi l'ai datu cá sa l' subscriu náinte de ce a venitu Notariulu, cu Martorii. Apoi in urma in locu de Contractu, veduramu ca amu scrisu foaia acéa plina de ocaru in contrá mea.

Luc. Don Truffonio dice, ca nu póte fialt'a, decatu ca Notariulu, amagitu fiindu de ver'o persóna invidiósa, a schimbatu hartiile, si a falsificatu subscrierile.

Panf. Acést'a asu fi ganditu si eu, déca nu aru fi o enprejurare. Pecandu me subscriámu eu mandialiiu harti'a cu negréla, si in acéalalta hartia vednuiu totu acéa su páta.

Luc. Si d'in acést'a ce ti se pare?

Panf. Nu sciu ce sa dicu. Dómna Lucietta, déca Domni'a Ta nu mi vei dá o proba mare despre nevinovati'a Dumitale, érta me, eu nu potu sa ti credu.

Luc. Iubite Cavaliere! spune, poruncesce; eu sum gátá cu insásu viatia mea sa te ingyngu, ca nu sum in stare sa facu o asemené batjocura.

Panf. Domna Lucietta sum Cavaleru onestu: Éca man'a mea de barbatu. Vorb'a mea platesce mai multu decatu subscrierea. Déca Domni'a Ta esci nevinovata, nu te vei indoî sa mi dai tote Capitalele, cari formédia Alatur'a Dumitale: in urma vomu face Contractulu, si nu va fi pericolu, cane va mai schimbá cineva hartiile.

Luc. Este prédreptu acéa ce doresci, si eu sum prémultiamita cá sa ti aretu pr'in acést'a, nu numai nevinovatia mea, ci anca si respectulu, si affectulu care ti lu pastredu; me ducu acuma sa iau tote hartiile mele. Astépta me, ca intr'unu momentu voiu fi aicea. (se duce).

Scena a doasprediecea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Panfilio singuru, apoi Marina.

Panf. Este lucru de mirare... Déca femeea acést'a mi incredintiadia tote averile sele, nu se póte sa fi schimbatu ea hartiile... dar inse eramu numai noi singuri... cine potú dára sa le schimbe... Diavolulu? Ma déca nu este Diavolu, este altu óre care spiritu protectoru a Muierii acestei, carele scie planurile mele... Dar cu tote aceste fie cum va fi; déca acést'a mi va dá hartiile sele, voiu sa in-sielu si pre Don Truffonio. (sta pre ganduri).

Mar. (vine cu fosforulu ce erà in deschilinite bucati legate) Me rogu Domnule Cavaleru, nu este aicéa Patron'a mea?

Panf. Tu vedi bine, ca nu e aicéa: (se pream-

bla) dar nici nu este timpú acumá cá sa i vorbesci. Domní'a ei are alte trebi.

Mar. (Merge in urm'a lui) Amu intielessu ca preste pucinu o sa avému nunta in Cása; mi este ertátu cá sa me bucuru cu Domní'a Vostra prestralucita, si sa me recomendu gratiei, si protectiunei a Domniei Tale. (pecandu i vorbéa, deodáta i si punéa fosforu in posiunare).

Panf. Poftimu (i da o moneta) Acumá te rogu, dute, si me lássa singuru.

Mar. Multiamescu, préstralucite; si me ertati. (se duce).

Scena a treisprediecea.

Lucietta si Panfilio.

Luc. Éca te me, iubite Panfilio! vino la Masutia acéstá, cá sa ti dau tóte averile mele; aici sunt 300 galbeni, cari nu ai vrutu sa priimesci, acestii sunt de aldomásu, si nu intra in socotél'a alaturii. Aici este o álta punga cu 150 galbeni numerati; éca ve o Obligatiune de 125 mii, éca si ált'a anca de 120 mii; aceste sunt Cambiale a vista, de ver' o siese mii. (Indepartanduse de Masutia). Acumá te vei increde de affectulu meu, si de nevinovatí'a mea.

Panf. Asia, iubito! Ingaduesce mi cá sa ti sarutu man'a in semnulu credintiei si a multiamirei mele. Acumá o sa iau hartiile, si indáta o sa me duc la Notariulu cá sa pre'noésca Contractulu. (Pecandu vorbéa elu acést'a, Carletto ia tote, si punē in locululoru doa córne de cele mai mari.

Luc. Mi se pare ca asu sinti o caldura, cá si candu aru arde ceva.

Panf. Nu este nimicá. (se duce sa iée hartiile, si vediendu córnelé, se sparia. Sta pe locu, sta pe ganduri, pune manile in posunare, si se arde). Vai de mine ticalosulu! aici este Diavolulu! aici este focu! focu! focu! Diavolulu, Diavolulu! (da fugá spaimantátu, strigandu totu neincetátu).

Luc. (i urmédia pana afára d'in Cása). Domnule Cavaleru, Domnule Panfilio! Ce este? Ce este? (se întórce turburata si vede cornele). Vai mie acum sum ucisa! Acest'a e unu vendiator. Mi a luvatu toti banii mei, si mi a lassatu córnelé acele. Vai ticalós'a de mine . . . Cum m'amu lassatu sa me insiele! . . . ajutoriu, ajutoriu, Marina, Marina!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scena a patrusprediecea.

Marina si Lucietta.

Mar. Ce este, cè este, Domn'a mea?

Luc. Sum venduta, sum ucisa!

Mar. Dar cum? si candu?

Luc. Uita te, uita te pre masuti'a acéa.

Mar. Eu nu vedu ált'a decatu doa córne mari.

Luc. Vendiatorulu acel'a de Panfilio, abusandu affectulu ce avému catra elu, m'a induplecatu cá sa i dau toti banii mei; dar elu a fugitu cu ei, strigandu, focu, focu, Diavolulu, Diavolulu; si in semnulu uraciunii lui mi a lassatu acele doa corne. O serac'a de mine! ce sa me facu? Sum venduta sum ucisa!

Mar. Curagiu, préstralucita, curagiu! Se dice ca nu este nici unu reu in lume, fora de leaculu seu.

Luc. Cine scie unde va fi fugitu vendiatorulu acel'a? Acumá vedi me pricepu eu. Elu insusiu a fostu schimbatu Contractulu cá sa me invinovatiés ca in urma pre mine, si cá sa me insiele in modulu acest'a.

Mar. Nu te superà préstralucita Dómna, acumá tote gandurile aceste nu ajuta nimicá, debue sa cautáti mijlocire reului, si catu se póte mai curendu.

Luc. Dar cevei sa facu? Eu nu potu sa alergu dupa densulu. Cine scie unde va fi fugitu birbantulu acel'a? Eu remanu nenorocita, si ticalósa.

Mar. Eu ve rogu préstralucita cá sa ascultati acéa ce ve indémna o sierba seráca. Eu cunoscu unu omu onestu, carele este in stáre cá sa mijlocésca la tote.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Luc. De aru veni ancái Don Truffonio; elu anca m' aru poté sfatùi.

Mar. Sa amu ertaciune, prestralucita, déca as u fi eu cá Domnia Ta, nu m'a su increde nici chiaru in Don Truffonio. Elu este tocmai acel'a, carele a introdussu, si a recomendatu pre vendiatorulu acel'a.

Luc. Déca nu me potu increde in Don Truffonio, in cine voiu mai poté sa me incredu.

Mar. Incredetive in acel'a, de care ve spunu eu.

Luc. Dar cine e acel'a?

Mar. Este óre carele Domnulu Carlo.

Luc. Domnulu Carlo? Sunt atatia Carli in lume.

Mar. Cognumele lui nu mi vine în minte; dar știu prăbine, unde locuiește. Te rogu prăstralucita, scrie aceste patru rânduri, apoi lasă-mă pe mine.

Luc. Sunt desperată, nu știu unde mi e capul. Voi să scriu, voi să fac ceea ce vrei.

Scena a cincisprezecea.

Marina lui **Carletto** în gaură.

Mar. Domnule **Carletto**, ești pucintelu afară.

Carl. (radica Cadra) Nu pot, căci numai decatu o să vină **Don Truffonio**.

Mar. Ah ce bine a mai mersu lucrulu! unulu s'a spalātu d'aicēa . . . s'a dusu pe nevediate.

Carl. Sperediu că și pre celalaltu o să l'espēdediu.

Mar. Cum vei să faci?

Carl. Nu știu, să vedem după înprejurari, eu amu gatitu mai multe lucruri.

Mar. Eu sunt afară de mine de bucuria. Me duc să înștiintēdiu despre tote pre **Domnisor'a Tonina**, și apoi voi să mă duc să iau scrisoarea dela **Patron'a noastră**.

Carl. Sanatâte, sanatâte, **Marino!** Mi se pare că să sufe unulu pe trepte.

Mar. Ai dreptate. (se duce).

Scena a siesesprediecea.

Truffonio singuru.

Lucrulu este de mirare... de necrediatu... eu nu intielegu... Panfilio alergà cá desperátu, strigandu, focu, focu, Diavolulu, Diavolulu! Amu mersu dupa densulu pana mi s'a uratu, daru elu nici ca me audiá, nici ca me vedeá. Vestimentulu lui ardeá d'in tote partile; se desbracà de elu, si l'aruncâ in medilocu de piátia; toti alergáu in urma i, si in fine lu dusera strejánii in Spitalulu nebuniloru. Óre se póte sa fie nebunitu? Potu sa mi imaginediu cum vreu; acésta intemplare inse nu sémana a fi natu-rála. Dar stripetulu acel'a care a auditu Domn'a Lucietta trei nopti un'a dupa alt'a? ... Destulu eu nu sciu ce sa mai gandescu. Inse aici in căsa tote se afla in linisce. (se uita in prejuru, vede córnelé, se apropia de ele) ve ve ve. Ce mai insemnédia cornele acele? Destulu, aici intru adeveru s'a intemplat unu ce deosebitu (striga). Préstralucita Domna Lucietta! Marina, Domnisióra Tonina!... dar nimené nu vine.

Scena a sieptesprediecea.

Truffonio si Tonina.

Truff. Domnisióra Tonina, spune mi unde e dómn'a Matusia?

Ton. (se face muta si prósta, si stramba d'in gura). O... U... Ue... O...

Truff. Ce este acéstá? (mínunenduse).

Ton. (că si mai nainte).

Truff. Ai vediotu Domni'a Tá pre Cavalerulu Panfilio?

Ton. (că mai nainte, si se duce).

Scena a optusprediecea.

Truffonio singuru.

Amiculu a nebunitu... asemené si fat'á acéstá... Cornele acele... vestimentulu acelu ce ardéa... Dómn'a Lucietta nu se vede... Potu sa gandescu cum voiú vré, ma intru adevéru lucrurile aceste nu sunt firesci... O! consciintia, consciintia, nici odáta nu te ai aretatu cá si in momentul acestá! Pecandu Truffonio vorbesce, Carletto pune o foaie mare in form'a unei cadre, pre la margine trasse linii negre cu litere mari de sange, si cornele stau 'naintea cadrei: in urma trage clopotielulu, si Truffonio se intorce spaimentatu.

Ce clopotielulu se trage singuru? O Dumnedieule! o, alta noutate! Ce cádra, ce litere de sange! Vai seraculu de mine, ce vá sa fie cu mine? Ore vedu eu bine? seu amu nebunitu si eu? Nu, eu vedu bine, si cunoscú, ca sum unu peccatosu mare, me fagaduescu ca voiú schimbá viatia, si me voiú pocai; voiú sa citescu... Dá, voiú citi foaia acéa infricosiata. (citesce).

Iut' Truffonio te caiesce

Ucigasiu afurisit'

Sa scii ca ore pucine

Ti a mai remasu de traitu.

(de sine) Vai mie . . . Vai ticalosulu de mine . . .
Pucine ore de traitu!

(citesce) Multu ti-ai batutu jocu perfide!

De atata' ncredientu

Cá sa furi tu averile

Si sa calci innocencia la pamentu.

(de sine) Asia, asia, este préadeveratu.

Iute de nu te vei cai,

Hotarata-e a ta sórte,

Nu ti remane amarite,

De catu dreptu vecinic'a morte.

Asia, asia, voiu sa me pocaiescu. Vai seraculu de mine! Éca fulgerulu ca atirna asuprá capului meu. . . abissulu se deschide sub picierele mele. . . .

(se intinde catra cádra) ertaciune, indurare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Scena a noaspredecea.

Lucietta si Truffonio totu intinsu pre pamentu.

Luc. (plangandu) O! Don Truffonio, singur'a sperantia mea. Aide! D'omni'a Ta mi ajuta, Domni'a Ta me sprijinesce, sum prapadita, sum pierduta.

Truff. (totu resturnatu) Opréstralucita Domna Cumatra. Dni'a Ta privesce, Domni'a Ta cunosce in mine pre celu mai mare vendiatoru alu Domniei tale.

Luc. Pre cine? Pre cine? Pre Domni'a Ta?

Truff. Asia préstralucita. Eu sum acela, carele batendu mi jocu de inim'a Dumitale cea buna, si de incredientulu Dumitale, sub pretestu de a ajutorà seracii, amufuratu della Domni'a Ta atatia bani. Eu sum acela carele amu introdussu in Cás'a pre Ca-

valerulu acelu pretinsu, carele este unu birbantu, cu ide-'a sa te facu cá sa te cununi cu densulu, apoi in urma sa fugu cu elu si cu tóta avuti'a Dumitale. Eũ sum acela...

Luc. Taci, canalio, blastamáte! Ce mi ajuta acumá lacrimile tele, dupa ce sum jefuita? O serác'a de mine! unde sum eu! unde potu sa me intorcu!

Truff. O, Prétralucita Dómna érta me, érta me pentru Dumnedieu! Mie mi remanu pucine óre de traitu. Éca aici (i da o punga) este remasítia d'in banii, ce amu capatatu pentru giuvaericalele Dumitale. Este anca si remasítia d'in banii ce mi ati datu asta diminétia. Dar alti bani multi ce mi ati fostu datu, nu potu sa vi intorcu, i am chieluitu toti.

Luc. (radicandu pung'a) Éca ce mi mai remane d'in atató avuti'a! Vai serácá de mine! Dar voiú dreptate, voiú dreptate. (plange si desperédia).

Scena a doadiecea.

Tonina si disii.

Ton. Scumpa Dómna matusica, ce s'a intemplatú, pentru ce te mai superi atata? Vedu ca in Cásá tóte suñt in neorenduéla, si in Confusiune.

Luc. (aretandu pre Truffonio). Vedi, fiic'a mea, acest'a este unu blastematu, unu hotiu.

Ton. O! cum se póte!

Truff. (se scóla hotaritu). Asia e, Domnisióra, asia, eu insumi voiú sa me dau in man'a judecatii. Voiescu cá sa aiba lúmea unu esemplu pentru cei ce sunt mie asemeni; si fiindu ca mi remanupucine óre de traitu, voiú cá sa fie aceste de durere, si de caintia.

Scena de pre urma.

Marina, Carletto si disii.

Mar. Éca, éca Préstralucita, Angerulu Dumitale protectoru.

Luc. Cine! Domnulu Carletto Onesti?

Truff. Préstralucita Domna. Totu acéa ce amu disu in contrá lui este minciuna. Elu este unu june onoratu, si onestu.

Luc. (cu furia). Éra tu, tu esci unu birbantu.

Carl. Nu te superà, Dómna; lássa numai pre mine. Asia merge lucrulu (l' impinge afára, si lu petrece cu calcani afára d'in Scena). Dómn'a mea, Domni'a Ta erai in manile cele mai rele. Ceriulu a avutu grija de Domni'a Ta (scóte d'in posunare hartiile si pung'a cu bani). Éca toti banii Dumitale.

Luc. Dar cum se póte? Cum ai facutu Domnia Ta? . . .

Carl. Domniã Ta vei audi tóte. In recompensare te rogu sa mi accordedi man'a a Domnisiórei Tonina, carea erà anumita de Soci'a mea, si carea d'in caus'a birbantiloru acelora . . .

Luc. Nimicu mai multu, Domnule Carletto. Nimicu mai multu, sa amu ertaciune, pentru ca amu fostu asia lesne credietore, si in privintia Dumitale. Acuma sum învinsa, si consoláta. Ti dau cu tóta inim'a pre nepóta mea, si priimesce anca tote avutiile mele. Vomu traì d'inpreuna, si eu voiu fi Mum'a vóstra.

Carl. Iau cu bucuri'a cea mai mare man'a iubitei mele nevastutia. (si dau man'a). Incatu pentru averile Domniei Tale, tfene le Domni'a Ta insasi. In lumea acést'a nu se cuvine nici odáta sa se lipsésca

omulu de tóte. Vomu traì d'inpreuna. Domni'a Ta scumpa Muma vei porunci, si noi cá fii Domniei Tale te vomu ajutorà.

Luc. (ia hartiile). Priimescu pentru ca doriti asia; dar inse va fi totu alu vostru.

T o n. Dómna matusica, visulu meu, nu a fostu unu visu mare?

Luc. Ha sireto... tu sciai óre ce.

Mar. Dar eu sciámu anca si mai multe, (ride).

Luc. Dar cum s'a intemplatu lucrurile aceste! Si ce insemnédia córnelé acele, si scrierea acéa cu caractere de sange, ce sunt pre masutia acéa?

Carl. Aceste sunt remasitiéle Comediei. Marina va aduce in urma pre mestierulu Nicolau, si va astupà gaur'a.

Luc. Dar ce gáura este de astupatu?

Carl. Uita te, uita te pucintelu, scumpa Máma, (radica Cadr'a, si i aráta gaur'a).

Luc. Acumá intielegu, si Domnulu Carletto erà dupa cadr'a ace'a. Acéstá a fostu o insielatiune norocósa.

Carl. Si trebuintiósa pentru Domni'a Ta, s pentru noi.

Luc. Veniti, fii mei, in Camer'a mea. Voiu cá sa mi povestiti tóte cercustarile.

Carl. Prébucurosu.

T o t i. Aideti, aideti.

Fine-a.

CANELE MEU.

In serac'a mea Domnia
 Filon e Ministrulu meu
 De si cane, dar elu scie
 Totu ce eu gandescu si vreu
 Relele narávuri care
 Veaculu nostru astadi are
 Elu nu scie a smantà
 De — aru — lâtrà
 De — aru — turbà
 Cati cá elu nu s'aru portá!

Cine va, póte sa dica
 Ca è prostu si saletocu
 Dar eu credu ca nu'i nimica
 Elu e bunu, pentr' alu seu locu
 Câte dobitóce 'n lume
 Sunt in posturi de mari nume Cluj
 Cati cani cérca a me muscà
 De — aru — lâtrà
 De — aru — turbà
 Cati hoti tier'a aru prâdà!

Une ori se gudurédia
 Candu i dau unu osisiору
 Elu atuncea imitédia
 Diplomatulu de valoru
 Care cu lingusitur'a
 Cinstea Domnului seu fura
 Si si nutresce pung'a sa.
 De — aru — latrà . . .
 De — aru — turbà!
 Cati sciu a se gudurá!

Filon látra candu simtiesce
 Ca mi vine vr'un dushmanu

Precum mus'a mea pandesce
 Pre ori care siarlatau
 Ce ilu vede' n Tribunale
 Dandu dreptate pe parale
 Celui ce m'aru desbracă
 De — aru — latrà
 De — aru — turbà
 Cati mite sciú a luvà!

Candu gandescu la altoru bine
 Si su pe ganduri cufundatu
 Alu meu cane longa mine
 Se asiadia intristatu
 Pare-ca mi dice, ei stapane!
 Plange me pentru ca su cane,
 De-asu fi omu te-asu ajutà
 De — aru latrà . . .
 De — aru — turbà
 Cati n'au simpati'a sa!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Candu Elena me saruta
 Si mi vorbesce de amoru
 Filon vede si starnuta
 Par' - ca mi dice 'ncetisiuru,
 Nu o crede ce vorbesce
 Ea stapane nu iubesce
 De catu pungulitia ta
 De — aru — latrà . . .
 De — aru — turbà
 Cate amor pe bani aru dà!

din F. p. m.

